

1999, 2000, 2001, 2002, 2003, 2004, 2005, 2006, 2007, 2008, 2009, 2010, 2011, 2012, 2013, 2014, 2015, 2016, 2017, 2018, 2019, 2020, 2021, 2022, 2023, 2024, 2025, 2026, 2027, 2028, 2029, 2030, 2031, 2032, 2033, 2034, 2035, 2036, 2037, 2038, 2039, 2040, 2041, 2042, 2043, 2044, 2045, 2046, 2047, 2048, 2049, 2050, 2051, 2052, 2053, 2054, 2055, 2056, 2057, 2058, 2059, 2060, 2061, 2062, 2063, 2064, 2065, 2066, 2067, 2068, 2069, 2070, 2071, 2072, 2073, 2074, 2075, 2076, 2077, 2078, 2079, 2080, 2081, 2082, 2083, 2084, 2085, 2086, 2087, 2088, 2089, 2090, 2091, 2092, 2093, 2094, 2095, 2096, 2097, 2098, 2099, 2100, 2101, 2102, 2103, 2104, 2105, 2106, 2107, 2108, 2109, 2110, 2111, 2112, 2113, 2114, 2115, 2116, 2117, 2118, 2119, 2120, 2121, 2122, 2123, 2124, 2125, 2126, 2127, 2128, 2129, 2130, 2131, 2132, 2133, 2134, 2135, 2136, 2137, 2138, 2139, 2140, 2141, 2142, 2143, 2144, 2145, 2146, 2147, 2148, 2149, 2150, 2151, 2152, 2153, 2154, 2155, 2156, 2157, 2158, 2159, 2160, 2161, 2162, 2163, 2164, 2165, 2166, 2167, 2168, 2169, 2170, 2171, 2172, 2173, 2174, 2175, 2176, 2177, 2178, 2179, 2180, 2181, 2182, 2183, 2184, 2185, 2186, 2187, 2188, 2189, 2190, 2191, 2192, 2193, 2194, 2195, 2196, 2197, 2198, 2199, 2200, 2201, 2202, 2203, 2204, 2205, 2206, 2207, 2208, 2209, 2210, 2211, 2212, 2213, 2214, 2215, 2216, 2217, 2218, 2219, 2220, 2221, 2222, 2223, 2224, 2225, 2226, 2227, 2228, 2229, 2230, 2231, 2232, 2233, 2234, 2235, 2236, 2237, 2238, 2239, 2240, 2241, 2242, 2243, 2244, 2245, 2246, 2247, 2248, 2249, 2250, 2251, 2252, 2253, 2254, 2255, 2256, 2257, 2258, 2259, 2260, 2261, 2262, 2263, 2264, 2265, 2266, 2267, 2268, 2269, 2270, 2271, 2272, 2273, 2274, 2275, 2276, 2277, 2278, 2279, 2280, 2281, 2282, 2283, 2284, 2285, 2286, 2287, 2288, 2289, 2290, 2291, 2292, 2293, 2294, 2295, 2296, 2297, 2298, 2299, 2300, 2301, 2302, 2303, 2304, 2305, 2306, 2307, 2308, 2309, 2310, 2311, 2312, 2313, 2314, 2315, 2316, 2317, 2318, 2319, 2320, 2321, 2322, 2323, 2324, 2325, 2326, 2327, 2328, 2329, 2330, 2331, 2332, 2333, 2334, 2335, 2336, 2337, 2338, 2339, 2340, 2341, 2342, 2343, 2344, 2345, 2346, 2347, 2348, 2349, 2350, 2351, 2352, 2353, 2354, 2355, 2356, 2357, 2358, 2359, 2360, 2361, 2362, 2363, 2364, 2365, 2366, 2367, 2368, 2369, 2370, 2371, 2372, 2373, 2374, 2375, 2376, 2377, 2378, 2379, 2380, 2381, 2382, 2383, 2384, 2385, 2386, 2387, 2388, 2389, 2390, 2391, 2392, 2393, 2394, 2395, 2396, 2397, 2398, 2399, 2400, 2401, 2402, 2403, 2404, 2405, 2406, 2407, 2408, 2409, 2410, 2411, 2412, 2413, 2414, 2415, 2416, 2417, 2418, 2419, 2420, 2421, 2422, 2423, 2424, 2425, 2426, 2427, 2428, 2429, 2430, 2431, 2432, 2433, 2434, 2435, 2436, 2437, 2438, 2439, 2440, 2441, 2442, 2443, 2444, 2445, 2446, 2447, 2448, 2449, 2450, 2451, 2452, 2453, 2454, 2455, 2456, 2457, 2458, 2459, 2460, 2461, 2462, 2463, 2464, 2465, 2466, 2467, 2468, 2469, 2470, 2471, 2472, 2473, 2474, 2475, 2476, 2477, 2478, 2479, 2480, 2481, 2482, 2483, 2484, 2485, 2486, 2487, 2488, 2489, 2490, 2491, 2492, 2493, 2494, 2495, 2496, 2497, 2498, 2499, 2500, 2501, 2502, 2503, 2504, 2505, 2506, 2507, 2508, 2509, 2510, 2511, 2512, 2513, 2514, 2515, 2516, 2517, 2518, 2519, 2520, 2521, 2522, 2523, 2524, 2525, 2526, 2527, 2528, 2529, 2530, 2531, 2532, 2533, 2534, 2535, 2536, 2537, 2538, 2539, 2540, 2541, 2542, 2543, 2544, 2545, 2546, 2547, 2548, 2549, 2550, 2551, 2552, 2553, 2554, 2555, 2556, 2557, 2558, 2559, 2560, 2561, 2562, 2563, 2564, 2565, 2566, 2567, 2568, 2569, 2570, 2571, 2572, 2573, 2574, 2575, 2576, 2577, 2578, 2579, 2580, 2581, 2582, 2583, 2584, 2585, 2586, 2587, 2588, 2589, 2590, 2591, 2592, 2593, 2594, 2595, 2596, 2597, 2598, 2599, 2600, 2601, 2602, 2603, 2604, 2605, 2606, 2607, 2608, 2609, 2610, 2611, 2612, 2613, 2614, 2615, 2616, 2617, 2618, 2619, 2620, 2621, 2622, 2623, 2624, 2625, 2626, 2627, 2628, 2629, 2630, 2631, 2632, 2633, 2634, 2635, 2636, 2637, 2638, 2639, 2640, 2641, 2642, 2643, 2644, 2645, 2646, 2647, 2648, 2649, 2650, 2651, 2652, 2653, 2654, 2655, 2656, 2657, 2658, 2659, 2660, 2661, 2662, 2663, 2664, 2665, 2666, 2667, 2668, 2669, 2670, 2671, 2672, 2673, 2674, 2675, 2676, 2677, 2678, 2679, 2680, 26

170

الحمد لله

... ..

١٤١١

استاد

Opinion

بسم الله الرحمن الرحيم

www.elsevier.com/locate/jmb

1. The first step is to identify the problem or question that needs to be answered. This involves understanding the context and the specific requirements of the task.

1. *Journal of Management Education* 31(10):1139-1150

© 2004 Blackwell Publishing Ltd *Journal of Internal Medicine* 255: 111–118



© 2004 Blackwell Publishing Ltd, *Journal of Internal Medicine* 255: 105–112

...and the

www.elsevier.com/locate/jmb

100

المحضر

100

[illegible]

100

© 2006 The Authors
Journal compilation © 2006 Blackwell Publishing Ltd

...and the ...

سرشناسه: الهی‌زاده، محمدحسین/۱۳۴۱

عنوان و نام پدیدآورنده: مدیریت در نظام اسلامی خانواده / مؤلف: محمدحسین الهی‌زاده

تدوین و تحقیق: مریم محمدی و سیدمحسن ساغروانیان / ویرایش ادبی: مریم کرمی

مشخصات نشر: مشهد- مؤسسه فرهنگی تدبیر در قرآن و سیره/۱۳۹۸

مشخصات ظاهری: ۲۳۶ ص

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۸۳۹۷-۵۲-۶

وضعیت فهرست نویسی: فیبا

موضوع: مدیریت

ده‌بندی کنگره: ۱۴۹۸ م۴۱۷۷۳الف/۱۷/۲۳۰BP

ده‌بنای دیویی: ۲۹۷/۴۸۳۱

کتابشناسی ملی: ۵۶۷۱۴۸۵



مؤسسه فرهنگی تدبیر در قرآن و سیره

ب: مدیریت در نظام اسلامی خانواده

مؤلف: حجت‌الاسلام والمسلمین محمدحسین الهی‌زاده

تدوین و تحقیق: مریم محمدی و سیدمحسن ساغروانیان

برای: ویرایش ادبی: مریم کرمی

صفحه آرا: مهدی بهره

طرح: مهدی بهره

ناشر تدبیر در قرآن و سیره

امور فنی و چاپ: آناهیتا رضوی

نوبت چاپ: یکم

سال نشر: خرداد ۱۳۹۸

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۸۳۹۷-۵۲-۶

شمارگان: ۱۰۰۰

بها: ۴۵۰۰۰ تومان

حقوق چاپ و نشر محفوظ است

آدرس: مشهد مقدس، خیابان امام خمینی، میدان ده دی، نبش رازی غربی ۸، تلفن: ۳۸۵۵۲۴۰۸

وبگاه: www.mftqs.com رایانامه: tadabbor@chmail.ir

فهرست مطالب

پیش از نوشتار..... ۱۳

بخش یکم

کلیات و مفاهیم

یکم: ضرورت و اهمیت بحث..... ۱۸

الف. مدیریت روشنند، قانع نمند و هدفمند خانواده، راهکار مقابله با هرج و مرج فرهنگی خانواده..... ۱۸

ب. لزوم پایه‌گذاری نظام و مدیریت خانواده، بر پایه آموزه‌های وحیانی و احکام اسلامی (خداگرایانه) و دوری از تفکر انسان‌گرایانه و انیسیم جدایی دین از اداره خانواده..... ۱۸

ج. استحکام و اسلامی بودن نظام خانواده - زمینه‌ساز استحکام و اسلامی بودن جامعه..... ۱۹

د. لزوم اهتمام روزافزون به نهاد خانواده، در مقابله با تهاجم فرهنگی استکبار..... ۱۹

دوم: مفهوم‌شناسی..... ۲۰

الف. مدیریت..... ۲۰

ب. نظام..... ۲۲

۱. نظام خوشه‌خرمایی..... ۲۲

۲. نظام خوشه‌انگوری..... ۲۲

ج. اسلامی..... ۲۳

د. خانواده..... ۲۳

خانواده هسته‌ای و خانواده گسترده..... ۲۳

سوم: انواع مدیریت‌های مرسوم در نظام خانواده..... ۲۶

الف. مردسالاری مطلق..... ۲۶

ب. زن‌سالاری مطلق..... ۲۷

ج. فرزندسالاری..... ۲۷

چهارم: مدیریت نظام اسلامی خانواده (مدیریت رحمانی)..... ۲۸

دلیل قرآنی..... ۲۸

دلیل روایی..... ۲۹

پنجم: مراتب مدیریت در نظام اسلامی خانواده..... ۲۹

الف. راهبری مرد..... ۲۹



- ب. مدیریت اجرایی زن..... ۳۰
- ششم: اهداف..... ۳۱
- الف. آشنایی با مهارت راهبری و مدیریت اجرایی در خانواده..... ۳۲
- ب. علاقه‌مندی به بحث راهبردی و مدیریت در خانواده..... ۳۲
- ج. کسب توانمندی در راهبر بودن و راهبر پروری، مدیر بودن و مدیر پروری..... ۳۲
- بخش دوم: راهبری مرد در نظام اسلامی خانواده**
- فصل اول: معارف راهبری مرد بر اساس قرآن و حدیث**
- یکم: اثبات مدیریت مرد، نوع و قلمرو آن..... ۳۸
- دلیل اول..... ۳۸
- دلیل دوم..... ۳۹
- دوم: تفاوت‌های سبک مدیریتی رهبری با سبک مدیریتی ریاست..... ۴۱
- الف. بینشی..... ۴۱
۱. رئیس کار را سست، جلوه می‌دهد، رهبر کار را جذاب نشان می‌دهد..... ۴۱
۲. رئیس چگونگی را می‌داند، رهبر چگونگی را نشان می‌دهد..... ۴۲
۳. رئیس می‌گوید «کار من»، رهبر می‌گوید «کار ما»..... ۴۲
۴. رئیس به محصول اهمیت می‌دهد، رهبر به نحوه به محصول به نتیجه و پیامد هم اهمیت می‌دهد..... ۴۲
- ب. گرایشی..... ۴۳
۱. رئیس در زیردست خود، ترس ایجاد می‌کند؛ اما رهبر در رهرو دلگرمی ایجاد می‌کند..... ۴۳
۲. رئیس خشم و انزجار ایجاد می‌کند، رهبر شوق و شایق می‌آفریند..... ۴۳
۳. رئیس از عوامل بیرونی زیردست مدد می‌گیرد، رهبر عامل درونی رهرو مدد می‌گیرد..... ۴۳
- ج. رفتاری..... ۴۴
۱. رئیس وادار می‌کند، رهبر هدایت می‌کند..... ۴۴
۲. رئیس، رفتار سوء زیردست را سرزنش می‌کند (نمره ضعیف می‌دهد)، رهبر، خطاهای رهرو را به او تذکر می‌دهد (نیاز به تلاش زیاد را مطرح می‌کند)..... ۴۴
۳. خروجی عملکرد رئیس، فقط کار است؛ خروجی عملکرد رهبر، رشد انسان و پیشرفت کار..... ۴۴
۴. رئیس «واکنشی» عمل می‌کند، رهبر «فراکنشی» عمل می‌کند..... ۴۵
- سوم: الزامات راهبری خانواده در قرآن..... ۴۵
- الف. تقوای الهی در امر خانواده..... ۴۵
- ب. استفاده از دعا برای امر مهم تدبیر خانواده..... ۴۶
- ج. رعایت قسط و عدل و اجتناب از شهوت‌ها و طغیان‌ها..... ۴۸
- د. رفتار پسندیده با همسر..... ۴۹

۵۰	د. رحمت، محبت، لطف به افراد تحت مدیریت.....
۵۲	و. برتری محبت الهی بر همه محبوب‌ها.....
۵۴	ز. چشم‌پوشی از خطاها و لغزش‌ها و طلب استغفار برای آنان.....
۵۵	ح. مبارزه با نقاط ضعف و برخورد مناسب و تنبیه در جای مناسب خودش.....
۵۶	چهارم: اصول راهبری خانواده.....
۵۶	الف. ایجاد همبستگی و هماهنگی.....
۵۷	ب. جهت‌دهی و هدایت و راهنمایی.....
۵۷	ج. سرپرستی و ولا تگری.....
۵۸	د. نظارت.....
۵۸	پنجم: شنون هفتگانه راهبری در نمونه‌های قرآنی آن.....
۵۹	الف. راهبری عبودی.....
۵۹	نمونه قرآنی از راهبری عبودی خانواده.....
۶۲	ب. راهبری فکری.....
۶۴	نمونه قرآنی از راهبری فکری.....
۶۴	الف. در ساختن خانه کعبه و خدمت‌رسانی.....
۶۴	ب. در دعا برای ذریه خود.....
۶۵	ج. همراهی پسر با پدر برای اطاعت از فرمان الهی، در قربانی کردن اسماعیل.....
۶۶	چ. راهبری سیاسی.....
۶۶	نمونه قرآنی از راهبری سیاسی.....
۶۷	د. راهبری امنیتی.....
۶۸	۱. احساس امنیت بیرونی در مقابل تهدیدهای بیرونی.....
۶۹	۲. احساس امنیت در مقابل ناامنی روانی.....
۷۰	نمونه‌ای قرآنی از راهبری امنیتی خانواده.....
۷۰	۵. راهبری اقتصادی.....
۷۳	نمونه قرآنی از راهبری اقتصادی.....
۷۴	و. راهبری تربیتی کلی.....
۷۴	۱. تربیت انسانی.....
۷۵	۲. تربیت اسلامی.....
۷۵	یک. بُعد بینشی.....
۷۵	دو. بُعد گرایشی.....
۷۶	سه. بُعد کنشی.....



۷۶. چهار بُعد واکنشی.....
۷۷. نمونه قرآنی راهبری تربیتی کلی.....
۷۹. راهبری اجتماعی.....
۸۱. نمونه قرآنی از راهبری اجتماعی.....

فصل دوم: مهارت راهبری مرد در خانواده

۸۴. یکم: فرآیند رهبری مرد در خانواده.....
۸۴. الف. تعریف هدف.....
۸۴. ۱. تعیین رسالت و مأموریت خانواده؛ عبودیت.....
۸۷. ۲. تعیین افق و چشم‌انداز (هدف نهایی) خانواده؛ رضوان الهی.....
۸۸. ۳. تعیین هدف جدی؛ آیات طیبه.....
۹۱. ب. اسباب (تعریف مسیر دستیابی به هدف).....
۹۲. ۱. تعیین و تبیین راه‌های خانواده.....
۹۲. ۲. تعیین و تبیین راه‌های خانواده.....
۹۲. ۳. برنامه.....
۹۵. جدول فرآیند راهبری مرد.....
۹۵. دوم: سوره تحریم نمونه‌ای از راهبری مرد در خانواده.....
۹۶. تدبیر سوره مبارکه تحریم.....
۱۰۲. سیاق یکم: هشدار شدید به دو زن پیامبر ﷺ درباره زنانی که توطئه علیه رسول‌الله ﷺ (آیات ۵-۱).....
۱۰۲. ۱. توصیه به پیامبر ﷺ بر سخت نگرفتن به خرد (آیات ۲-۱).....
۱۰۳. ۲. تصمیم بر افشای سران حضرت توسط همسرشان، خدمه آنان، توطئه علیه ایشان (آیات ۵-۳).....
۱۰۷. سیاق دوم: هشدار و تذکر به مؤمنان برای توبه و عدم پذیرش اعتقاد کافران و دستور پیامبر ﷺ به مقابله با منافقان (آیات ۹-۶).....
۱۰۷. ۱. توصیه مؤمنان به حفظ خود و خانواده‌شان از آتش (آیات ۷-۶).....
۱۰۸. ۲. دستور به پیامبر ﷺ جهت رویارویی شدید با کافران و منافقان (آیات ۹-۶).....
۱۱۰. سیاق سوم: تمثیلی از عاقبت خیانت همسران پیامبران به عنوان الگوی کافران و تمثیلی از زنان پارسای مؤمن به عنوان الگوی مؤمنان (آیات ۱۲-۱۰).....
۱۱۱. نتیجه.....
۱۱۳. سوم: مهارت راهبری مرد در سیره امام حسین (ع).....
۱۱۳. الف. راهبری عبودی.....
۱۱۳. تشویق رویکرد توحیدی فرزندان.....
۱۱۶. ب. راهبری فکری.....

ج. راهبری سیاسی.....	۱۱۷
۱. ظلم‌ستیزی با امتناع از بیعت با یزید.....	۱۱۸
۲. همراه کردن خانواده با خود در قیام علیه نظام ظلم و جور.....	۱۱۸
۳. آماده‌سازی افراد خانواده برای انجام رسالت خود.....	۱۱۹
۴. واگذاری هدفمند مسئولیت‌ها به افراد.....	۱۲۰
د. راهبری امنیتی.....	۱۲۱
۱. همراه‌بردن خانواده خود در قیام علیه یزید.....	۱۲۱
۲. اهتمام ویژه به امنیت خانواده در کربلا.....	۱۲۱
۳. غیرت سبب به خانواده.....	۱۲۲
ه. راهبری اقتصادی.....	۱۲۴
و. راهبری تربیتی.....	۱۲۶
۱. توجه به انتخاب نام مناسب برای فرزندان.....	۱۲۶
۲. محبت به خانواده.....	۱۲۶
۳. توجه به تشکیل خانواده فرزندان و حواصیل.....	۱۲۷
۴. جلوه‌های توجه عاطفی به فرزندان در عتبات.....	۱۲۷
ز. راهبری اجتماعی.....	۱۲۹

بخش سوم: مدیریت زن در نظام اسلامی خانواده

فصل اول: معارف مدیریت زن در قرآن

یکم: اثبات مدیریت زن در خانواده.....	۱۳۳
دوم: فراکرد مدیریت زن در خانواده.....	۱۳۶
الف. تشخیص نیازها.....	۱۳۷
ب. تصمیم‌گیری و اولویت‌گذاری نیازها.....	۱۳۷
ج. اجرا و نظارت.....	۱۳۷
د. ارزیابی.....	۱۳۷

فصل دوم: مهارت مدیریت زن در سیره حضرت زهرا

یکم: شنون مدیریت اجرایی زن در خانواده.....	۱۴۱
الف. مدیریت احساسات و عواطف.....	۱۴۱
۱. مدیریت غم و شادی.....	۱۴۱
۲. آمیختگی سایر شنون مدیریت زن با احساسات و عواطف.....	۱۴۲
۳. حبّ و بغض لله (توحیدی‌بودن عواطف).....	۱۴۲
۴. قلمرو تاریخی و جهانی در تأثیرگذاری احساسات و عواطف.....	۱۴۲



- ۱۴۳..... - مدیریت احساسات و عواطف در سیره حضرت زهرا (ع)
- ۱۴۵..... ب. مدیریت تعلیم
- ۱۴۶..... - مدیریت تعلیم در سیره حضرت زهرا (ع)
- ۱۴۷..... ۱. دانش بنیان، عقلانی و توحیدی
- ۱۴۷..... ۲. وسعت نظر تمدنی و تاریخی حضرت زهرا (ع) الگویی برای دیگران
- ۱۴۸..... ج. مدیریت ارتباطی و معاشرتی
- ۱۴۹..... ۱. بینشی
- ۱۴۹..... یک. مناجات و توبه
- ۱۴۹..... ده. نگاه صفاخانه
- ۱۵۱..... سه. نگاه مؤمنانه
- ۱۵۲..... ۲. انگیزشی
- ۱۵۲..... یک. رازداری و پوشش
- ۱۵۲..... دو. شکر و سپاس و شکر خدای یکتا و پرهیز از ناسپاسی
- ۱۵۳..... سه. شاد کردن و شاد به داشتن یکدیگر در فضای خانه
- ۱۵۳..... چهار. مهربانی و حسن خلق
- ۱۵۳..... پنج. دوستی، محبت قلبی و اظهار آن به یکدیگر
- ۱۵۶..... شش. تواضع و فروتنی در برابر یکدیگر
- ۱۵۶..... هفت. کنترل و مهار انتظارات و توقعات و کاهش توجهات مادی از یکدیگر
- ۱۵۶..... هشت. صبر و بردباری و شکیبایی به عنوان ستون زندگی سالم
- ۱۵۷..... نه. نظم غیظ و عفو و گذشت
- ۱۵۷..... ۳. روشی
- ۱۵۸..... یک. احترام متقابل و رعایت آداب معاشرت
- ۱۵۸..... دو. صداقت و راست گویی با یکدیگر
- ۱۵۹..... سه. امانت داری نسبت به یکدیگر
- ۱۵۹..... چهار. صیانت از یکدیگر در همه امور زندگی
- ۱۶۰..... پنج. هم نشینی و مجالست و حضور به موقع و مناسب در خانه و در کنار هم
- ۱۶۰..... شش. همکاری و تعاون
- ۱۶۱..... هفت. ایثار و فداکاری
- ۱۶۲..... - مدیریت ارتباط و معاشرت در سیره حضرت زهرا (ع)
- ۱۶۳..... د. مدیریت تربیتی
- ۱۶۴..... ۱. اصول مدیریت تربیتی

۱۶۴.....	یک. خدامحوری و پرورش عبادی فرزندان.....
۱۶۵.....	دو. تربیت ولایی.....
۱۶۶.....	سه. آموزش احترام فرزندان به یکدیگر.....
۱۶۶.....	چهار. استفاده از روش‌ها و قالب‌های مختلف و متنوع در تربیت فرزندان.....
۱۶۷.....	- مدیریت تربیتی در سیره حضرت زهرا.....
۱۶۹.....	ه. مدیریت مالی.....
۱۶۹.....	۱. تولید.....
۱۷۰.....	۲. مصرف.....
۱۷۲.....	۳. تربیت اقتصادی فرزندان.....
۱۷۲.....	۴. برنامه‌ریزی، نطال، پذیرش و مقابله با بروز مشکلات مالی در آینده.....
۱۷۳.....	- مدیریت مالی در سیره حضرت زهرا.....
۱۷۵.....	و. مدیریت نظم و آراستگی.....
۱۷۶.....	- مدیریت نظم و آراستگی در سیره حضرت زهرا.....
۱۷۷.....	ز. مدیریت بهداشت و درمان.....
۱۷۸.....	- مدیریت بهداشت و درمان در سیره حضرت زهرا.....
۱۷۸.....	ح. مدیریت تغذیه.....
۱۸۰.....	- مدیریت تغذیه در سیره حضرت زهرا.....
۱۸۱.....	جدول مدیریت اجرایی زن در شئون هشت‌گانه.....
۱۸۱.....	دوم: سوره غاشیه نمونه‌ای از مدیریت اجرایی.....
۱۸۲.....	تدبر سوره مبارکه غاشیه.....
۱۸۴.....	تفهّم جهت هدایتی آیات.....
۱۸۵.....	۱. تناسب اعمال دنیوی با جزای اخروی آن (آیات ۱۶-۱).....
۱۸۷.....	۲. دعوت به تفکر در نظام محسوس، برای دستیابی به تناسبیات (آیات ۱۷-۱۰).....
۱۸۸.....	۳. امر پیامبر به تذکر دادن مردم به بازگشت آنان برای حساب به‌سوی خدا (۱۰ تا ۲۶).....
۱۸۹.....	نتیجه.....

بخش چهارم

ره‌آورد مدیریت در نظام اسلامی خانواده

۱۹۲.....	یکم: دستیابی به جامعیت و عدالت.....
۱۹۵.....	دوم: رهایی خانواده متعهد از خانواده‌های روبه‌زوال و رو آوردن به خانواده‌های رو به کمال.....
۱۹۷.....	الف. خانواده‌های روبه‌زوال.....
۱۹۸.....	۱. خانواده متشنج - بد.....

- یک. شکل‌گیری اساس خانواده بر پایه احساسات (زندگی احساسی، نه عقلانی)..... ۱۹۸
- دو. رقابت نقش‌ها..... ۱۹۹
- سه. تهی‌شدن از تفکر معنوی..... ۱۹۹
- چهار. مهاجرت از سنت‌های قرآنی..... ۲۰۱
۲. خانواده منشئت - بدتر..... ۲۰۱
- یک. اختلاف و ناسازگاری..... ۲۰۲
- دو. ناکا آمدی تربیتی..... ۲۰۳
۳. خانواده متلاشی - بدترین..... ۲۰۴
- یک. حج، بیوه اطلاعات..... ۲۰۴
- دو. محبت افراط..... ۲۰۵
- ب. خانواده‌های ر به کمال..... ۲۰۷
۱. خانواده متقی - خوب..... ۲۰۷
- دو ویژگی عمده در خانواده متقی: ۱. شدنی است..... ۲۰۸
- یک. حضور تقوا در مناسبات نظام خانواده..... ۲۰۸
- دو. صبر و تحمل بر نواقص و شکایات..... ۲۱۴
۲. خانواده متعادل - خوب‌تر..... ۲۱۷
- یک. حق‌محوری و کمال‌طلبی..... ۲۱۷
- دو. توانایی پیشگیری از بحران‌ها..... ۲۱۸
- سه. دارای استحکام رفتاری..... ۲۱۹
- چهار. برخوردار از آرامش روانی و عاطفی..... ۲۲۰
۳. خانواده متعالی - خوب‌ترین..... ۲۲۰
- یک. رشدمحوری..... ۲۲۰
- دو. ارائه افق‌های برتر در دستاوردهای خانواده..... ۲۲۰
- سه. دستیابی به نسل متعالی..... ۲۲۱
- جمع‌بندی..... ۲۲۱
- کتاب‌نامه..... ۲۲۷

پیش از نوشتار

نهاد خانواده، اصلی ترین رکن جامعه بشری را تشکیل داده و بنیادی ترین نقش را در سلامتی یک جامعه ایفا می کند. از این رو در آموزه های اسلامی از قداست و جایگاه والایی برخوردار است که مقایسه شدنی با هیچ نهاد دیگری نبوده و زیربنا و اساس نهادهای دیگر نیز شمار می آید.

امروز، تلاش و اهتمام ابعاد گوناگون جهانی در راستای فروپاشی بنیاد خانواده بر کسی پوشیده نیست که دستیابی به این هدف شوم را با استفاده از ابزارها و روش های مختلفی همچون تقدس زدایی از نهاد خانواده و ترویج فرهنگ زندگی های مجردی دنبال می کند. یکی از خطراتی که نظام خانواده ۱۰۰٪ معرض این تهدیدها قرار می دهد، هرج و مرج، عدم ساماندهی نظام خانواده و وجود نقایص در مدیریت صحیح آن است. خانواده به عنوان یک نظام، به مدیریتی منسجم نیازمند است که مسئولیت آن بر عهده مرد و زن است و هر دو موظف اند در جایگاه مدیریتی خود در نظام خانواده، ایفای نقش کنند و این مسئولیت، از هیچ یک ساقط نیست. در کتاب هایی که تاکنون پیرامون موضوع خانواده به نگارش درآمده است، به بحث مدیریت خانواده، جایگاه و نقش مدیریتی زن و مرد، توجه اساسی نشده است. به طوری که در جامعه کنونی، فرهنگ رقابت بر سر جایگاه و نقش مدیریتی خانواده، بین زن و مرد کاملاً مشهود بوده و هر کدام از آنان، اشتیاق دستیابی به این پست مدیریتی را در دل می پرورانند و سیاست ها و تلاش های دشمنان اسلام نیز در دامن زدن به این فرهنگ غلط در جامعه، انکارناپذیر است.

بر این اساس و با توجه به نیاز جامعه به یک مدل مدیریتی صحیح نظام خانواده



بر اساس آموزه‌های اسلامی، در کتاب حاضر، تلاش شده است تا موضوع خانواده به صورت نظام‌مند بررسی، جایگاه‌های مدیریتی این نظام مقدس، معرفی و نقش هر یک از زن و مرد در آن معین شود.

این کتاب در ۴ بخش اساسی تدوین شده است؛ بخش نخست، تحت عنوان کلیات و مفاهیم است که شامل ضرورت‌ها و اهداف بحث بوده و مباحث مفهوم‌شناسی را تعیین می‌کند. همچنین مدیریت نظام خانواده را در دو نقش راهبری خانواده و مدیریت اجرایی آن تقسیم‌بندی می‌کند که اولی بر عهده مرد و دومی بر عهده زن است و در بخش‌های بعدی کتاب، به تفصیل بررسی می‌شود.

بخش دوم کتاب، راهبری مرد در نظام اسلامی خانواده اختصاص دارد، شامل دو فصل است؛ فصل نخست، معارف راهبردی مرد را بر اساس قرآن و حدیث تبیین نموده و به بیان تفاوت‌های آن با مدل مدیریتی ریاست می‌پردازد. همچنین الزامات و اصول راهبری مرد در خانواده را بررسی و شئون یا ابعاد هفتگانه آن را بیان و در هر بُعد، نمونه‌های قرآنی را معرفی می‌کند و با تدبیر در سوره تحریم، به عنوان نمونه‌ای کامل از سوره‌های قرآنی، این بخش پایان می‌یابد.

در فصل دوم این بخش که «مهارت راهبری مرد» نام دارد، فرایند راهبری مرد در خانواده تعیین شده و سیره امام حسین (ع) به عنوان الگوی جامع در راهبری خانواده، معرفی و ابعاد هفتگانه این راهبری در سیره آن حضرت (ع) بررسی شده است.

پس از تعیین جایگاه مدیریتی مرد در نظام خانواده، در بخش سوم به نقش زن در مدیریت خانواده پرداخته شده است که فصل اول آن به بیان معارف مدیریت زن در خانواده و تبیین فراگرد بودن آن، اختصاص یافته و فصل دوم، مهارت مدیریت زن را در شئون و ابعاد هشتگانه بررسی می‌کند و حضرت زهرا (س) را به عنوان الگوی زن در مدیریت خانواده، معرفی و سیره آن حضرت (س) را در ابعاد هشتگانه این مدیریت، تبیین و بررسی می‌کند.

بخش چهارم که بخش پایانی کتاب را تشکیل می‌دهد، ره‌آوردها و نتایج مدیریت نظام اسلامی خانواده را بیان می‌کند که شامل دو عنوان؛ «دستیابی به جامعیت و عدالت» و «رهایی خانواده متعهد از خانواده‌های روبه‌زوال و رو آوردن به سوی خانواده‌های روبه کمال» است که در انتها، دستیابی به نسل متعالی را نتیجه ره‌آورد دوم معرفی کرده و افقی برتر را در برابر خانواده‌ها می‌گشاید.

در پایان، مطالب کتاب با نگاهی کلی جمع‌بندی شده است تا خواننده به معارف و مهارت‌هایی که دست‌یافته است، اشراف کلی داشته باشد. امید است این نگارش، گامی در راستای تحقق اهداف عالی اسلام ناب محمدی (ص) در حوزه خانواده بوده و مشکلات ناشی از عدم یا نقص مدیریت صحیح خانواده را در جامعه کاهش دهد و به ثبات و تحکیم بنیان خانواده در جامعه اسلامی منجر شود تا گامی در راستای شکل‌گیری جامعه اسلامی که زمینه‌ساز و بستر تحقق تمدن نوین اسلامی است، برداشته شود. همچنین لازم می‌دانیم از همه عزیزان آگاه، رتبه و تنظیم این اثر یاریمان کردند، به‌ویژه خانم‌ها فاطمه کریمی و شیرین قابل نژاد تشکر کنیم.

مؤسسه فرهنگی، تربیتی در قرآن و سیره

مشهد مقدس

۲۰ رور، یز، ماه ۱۳۹۸

برابر ۱ شعبان ۱۴۴۰

ولادت امام حسین (ع)